

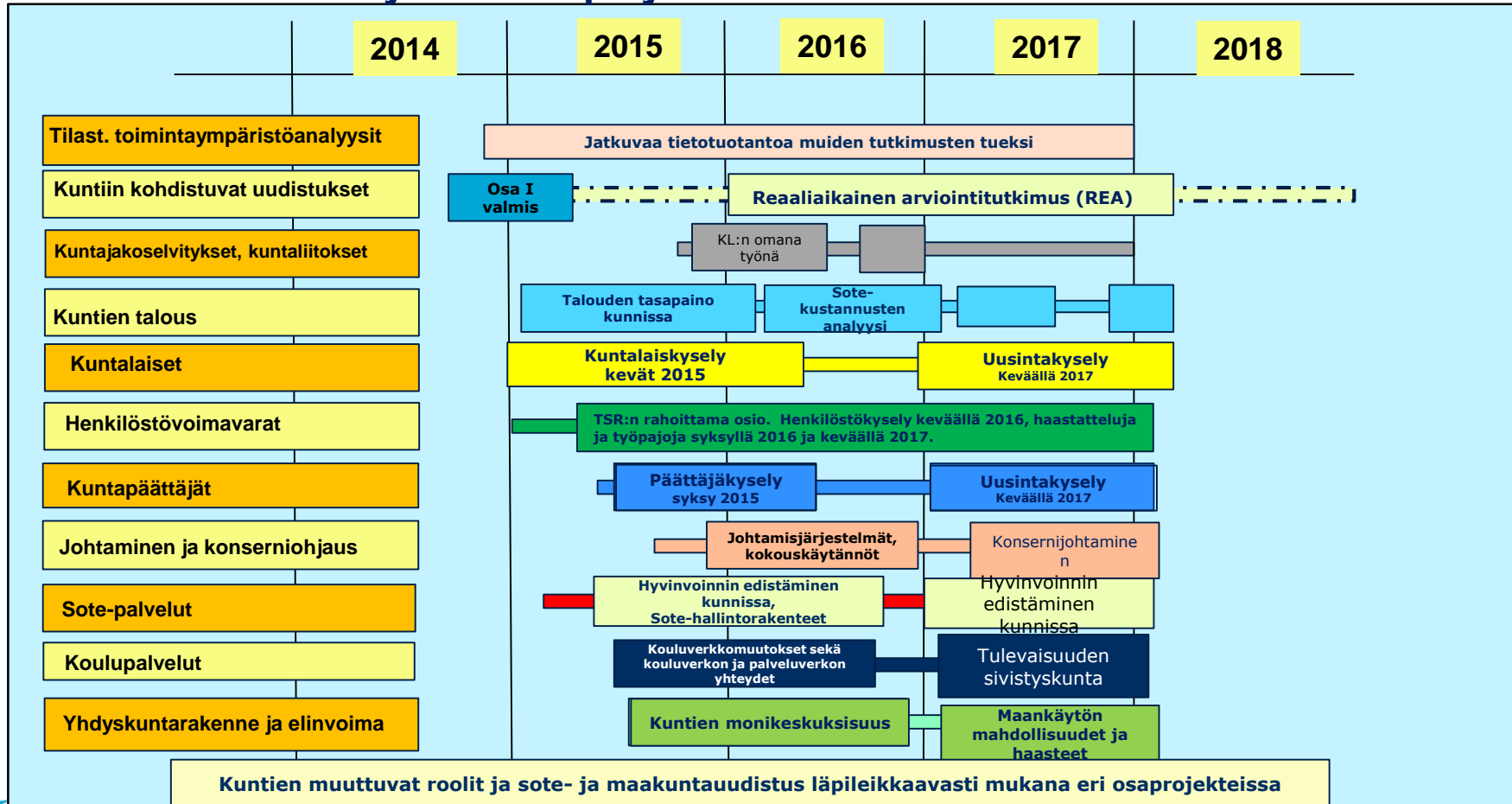
Ajankohtaiskuulumisia ARTTU2-ohjelmasta

ARTTU2 Kuntaseminaari 24.5.2017

Marianne Pekola-Sjöblom
Miska Smolander

ARTTU2-tutkimusohjelman osaprojektien aikataulutusta vuosina 2014-2018

Päätäjätutkimus 2017

Åbo Akademi
Siv Sandberg

Kuntalaistutkimus 2017

Kuntaliitto, Marianne Pekola-Sjöblom

Henkilöstö strategisena voimavarana

KT, Terttu Pakarinen
Työterveyslaitos, Jari Hakanen
Vaasan yliopisto, Riitta Viitala

Henkilöstö strategisena resurssina -osaprojekti:

Uutta ARTTU2-ohjelmasta

ARTTU2-TUTKIMUSOHJELMAN JULKAISUSARJA ■ NRO 6/2017

Työn imu ja työn tuunaaminen aktiivisen sopeutumisen vahvistajina muutoksissa

Lotta Harju ja Jari Hakanen, Työterveyslaitos

Keskeisiä tuloksia:

Kuntahenkilöstössä aktiivisen sopeutumisen keinotusta ylläpidon ja sopeutumisen hyödyntäjä koskevat muutokset ja oman toiminnan sopeuttaminen yhteytyksen helpottamiseksi.

Ylläpidon ja sopeutumisen työskentelyyn paineen alla sekä nopea reagointi vaihtelevissa tilanteissa. Uudenlaisia ratkaisuja erilaisiin ongelmiin haettiin nopeasti ja avoimella mielen asituksella.

Aktiivisen sopeutumisen eri osa-alueet vahvistivat työssä suoriutumista ja heikentivät alkeellista eroa myönteisestä työpaikasta. Pohkeuksena oli kuitenkin laaja ongelmanratkaisukyky, joka oli lievästi myönteisessä yhteydessä eroalokomaksi työstä.

Yksilöllistä työn tuunaamisen keinotusta edistävistä ja rakenteellisten työvoimavarojen lisääminen (mm. osaamisen omatoiminen kehittäminen) ja mielekkäiden uusien haasteiden lisääminen sekä työn imu paransivat aktiivista sopeutumista muutoksissa sen eri osa-alueilla.

Työn tuunaamisen vähentämällä työn vaatimuksia sekä työaikaolosuhteet sen sijaan heikensivät sopeutumista työryhmää koskevin muutoksin.

Johdeopäätöksensä esittämisen muun muassa, että aktiivinen sopeutuminen laajentaa ja parantaa yksilön hyviä työssä suoriutumista. Siksi aktiivisen sopeutumisen edellytyksinä, työn tuunaamiseen ja työn imuun sekä näitä mahdollistavien työnsisäin henkilöstöjohtamisen ja palveluun läheisyyteen, kannattaa panostaa kuntatyöpaikoilla.

Tutkimuksemme tarkastelemme ensimmäistä kertaa Suomessa kuntahenkilöstön aktiivista sopeutumista muutoksissa sekä sen yhteyksiä työssä suoriutumiseen ja eroalokomaksi myönteisestä työstä. Lisäksi selvitimme työntekijänsäntöiden työn muokkaamisen eli työn tuunaamisen ja työn imuun roolia aktiivisessa sopeutumisessa työn ja työympäristön muuttavien tilanteiden ja vaatimusten. Aktiivisen sopeutumisen on osasi kädelle, joka laajentaa työssä suoriutumisen määrittelemiä yksilön kykyjen kohdista työympäristön ja työssä muutoksia, epävarmuutta ja odottamattomia tilanteita ilman, että hänen toimintakykynsä kärsii. Silen aktiivisen sopeutumiskyky on tärkeä työelämälle tällaisiin tilanteisiin muuttamisessa ja epävarmuissa ympäristöissä. Tutkimuksemme keskityimme viiteen aktiivisen sopeutumisen osa-alueeseen, jotka tuvasivat yksilön sopeutumista työn sosiaalisen ympäristön muutoksin ja vaatimuksin sekä yksilön työhön reagointia vaihtelevissa tilanteissa, toimia paineen alla ja hakea uudenlaisia ratkaisuja ennalta tuntemattomien ongelmien. Kun edellisessä raportissamme (Harju ja Hakanen, 2016) selvitimme henkilöstöjohtamisen käytäntöjen yhteyksiä työntekijöiden muutoksesta myönteisiin ja hyviin oloihin, tässä raportissa näkökulma on työntehtäjänsäntöiden.

RAPORTIN SISÄLTÖ

Aktiivisen sopeuttaminen muutoksissa
Aktiivisen sopeuttamisen ulottuvuudet tutkimassa
Työn tuunaamisen ja työn imuun roolit aktiivisessa sopeutumisessa
Aktiivisen sopeuttamisen edistämistä ja seurauksia
Päätelmät ja suositukset

Uutta ARTTU2-ohjelmasta - julkaisu nro 6/2017:

Työn imu ja työn tuunaaminen aktiivisen sopeutumisen vahvistajina muutoksissa.

Lotta Harju & Jari Hakanen

Osaprojekti Henkilöstö strategisena resurssina

Linkki raporttiin:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3348

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
www.kunnat.net

Yhteystieto: Kuntaliitos, demokratia ja johtaminen -yksikkö
Yhteystiedot: arttu2@kuntaliitto.fi
töN 2342-9682 (pdf) • Helsinki 2017

Uudistusten reaaliaikainen arviointi (REA)

Tampereen yliopisto, Jari Stenvall
Lapin yliopisto, Hanna Vakkala
Åbo Akademi, Siv Sandberg

Kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannuserojen syyt osana talouden osaprojektia

Tampereen yliopisto, Pentti Meklin ja
Kuntaliitto, Heikki Pukki

Kuntastrategiat digitalisaation ohjausvälineenä –tutkimus osana johtamisen ja konserniohjauksen osaprojektia

Itä-Suomen yliopisto, julkisoikeuden laitos
Tomi Voutilainen, Tommi Oikarinen,
Isamaria Räsänen, Niko Vartiainen

Kuntastrategiat digitalisaation ohjauvälineenä: Tutkimuskysymykset

- 1. Mitä digitalisaatioon liittyviä tavoitteita kunnat ovat asettaneet ja millä toimenpiteillä ne ovat pyrkineet saavuttamaan tavoitteensa?**
2. Miten kunnat ovat huomioineet strategisissa tavoitteissaan strategian laatimisen aikana voimassa olleiden *hallitusohjelmien ja muiden strategisten tavoitteiden linjaukset* ja miten linjaukset näkyvät tavoitteiden toteuttamiseksi asetetuissa digitalisaatioon tukeutuvissa toimenpiteissä?
- 3. Miten kunnat ovat arvioineet tai suunnitelleet arvioivansa asettamiensa digitalisaatioon liittyvien tavoitteiden onnistumista?**

Tavoitteena ollut tunnistaa **hyviä käytänteitä ja strategioiden kehittämiskohteita** tulevien strategiakausien valmistelua varten

Kuntastrategiat digitalisaation ohjauksena: Tutkimuskohteet, metodit, raportointi

- **Tutkimuskuntia kaikkiaan 45.** ARTTU2-kunnat + Helsinki, Joensuu, Kajaani, Lahti ja Rovaniemi.
- Tutkimuksen **asiakirja-aineisto:** kuntien valtuustokauden 2013–2016 kuntastrategioista, strategioiden toimeenpanosuunnitelmista sekä talousarviosta ja -suunnitelmista.
- Asiakirjoista hankittua tietoa syvennetty **teemahaastattelujen** avulla; kohteina 6 kuntaa: *Espoo, Jyväskylä, Mikkeli, Sipoo ja Turku* sekä *Helsinki*.
- **Raportointi:** Tulossa Acta-raportti + tiivistetty versio Uutta ARTTU2-ohjelmasta sarjan julkaisuna.

Yhdyskuntarakenne ja elinvoima- osaprojekti

Valmistunut: Monikeskuksisuutta koskevat tutkimusraportit (ISY, Spatia)

Valmisteilla: Tutkimus maankäytön mahdollisuuksista ja haasteista tulevaisuuden kunnissa

Yhdyskuntarakenne ja elinvoima -osaprojekti:

Uutta ARTTU2-ohjelmasta

ARTTU2-TUTKIMUSOHJELMAN JULKAISUSARJA ■ NRO 4 / 2017

ARTTU2
Kuntaliiton tutkimusohjelma

Monikeskuksisen kunnan indikaattorit

Timo Hirvonen
Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia, Itä-Suomen yliopisto

RAPORTIN SISÄLTÖ

1. Raportin tausta ja tavoite
2. Monikeskuksisuus alue- ja yhdyskuntarakenteessa
3. Morfologinen ja toiminnallinen monikeskuksisuus
4. Monikeskuksisuuden osatekijät
5. Kokojärjestysääntö
6. Suurimman keskuksen koko
7. Yhden keskuksen kunnat
8. Suuret kaupungit
9. Taajamien lukumäärä
10. Keskusverkon tasapainoisuus

Yhteenveto
Lähteet
Liitteet

KESKEISIÄ HAVAINTOJA:

Kuntien monikeskuksisuus on monilottainen ilmiö, jota on empirisesti tutkittu erittäin vähän. Siksi käsillä olevan raportin numeerista vertailutietoa sisältävä analyysi ARTTU2-kuntien yhdyskuntarakenteen monikeskuksisuudesta perustuu on kinnostava ja uusia näkökulmia avaava. Tulokset paljastavat, että kuntien monikeskuksuuteen liittyy taajamien lukumäärän lisäksi monta muuttakin olosuhteta. Monikeskuksisuus lyhenee myn. kuntien yhdyskuntarakenteen keskittymisen ja hajautumisen asteeseen, taajamien (hierarkkisin koko-)juhteisiin sekä keskuksien maantieteelliseen sijaanmuuteen taajamien nähden. Vielä ja monikeskuksiset kunnat poikkeavat toisistaan myös monilla muilla päätettävillä esimerkiksi siten, että yksikeskuksiset kunnat ovat monikeskuksista kunnista maaseutumaisempia ja väkivälväitään pienempiä.

Raportin empiiriset tulokset antavat suuntaa antavaa käsityksen kuntien yhdyskuntarakenteen monikeskuksisuudesta. Samalla analyysi osoittaa, että monikeskuksisuus ei ole yksikäsitteisesti ilmaistavissa morfologiaa käsittelevien tilastotietojen ja mittakojen avulla. Peruskysymys ja samalla pääongelma koskee "keskusten" olemusta sekä kuntien eri osien keskuksien tunnistamista ja määrittelyä.

Kuntien näkökulmasta monikeskuksisuuden hallinta edellyttää näkemystä siitä, mistä kunnan keskusverkko koostuu: kuuluvatko siihen kylätalot, kuntien palvelupisteet tai osasto-keskukset vai onko se enemmänkin asutusrakenteeseen liittyvää. Tahais liittyy olennaisesti kysymys siitä, milloin osin kuntien tse luomat tai taajamajulkaisiin perustuvat tilastotiedot soveltuvat kunnan eri osia ja niiden palveluverkkoa koskevien päätösten pohatietojen perustaksi. Esimerkiksi kaupunkiseutujen keskustaajamat muodostavat taajamamaitista, jotka nykyisellään ulottuvat ulko-osaan repeileinä ja liitenevyyttä seurailen osien kuntien alueille.

Uutta ARTTU2-ohjelmasta - julkaisu nro 4/2017: Monikeskuksisen kunnan indikaattorit.

Osana
Yhdyskuntarakenne ja elinvoima -
osaprojektia

Toimintaympäristöanalyysit

Toimintaympäristöanalyysi:

Uutta ARTTU2-ohjelmasta

ARTTU2-TUTKIMUSOHJELMAN JULKAISUSARJA ■ NRO 2/2017

ARTTU2
Tutkimusohjelma Forskningsprogrammet

Väestörakenne ja -kehitys
ARTTU2-tutkimuskunnissa

Heikki Miettinen ja Outi Moilala, FCG Konsultointi Oy

RAPORTIN RAKENNE:

- 1 Raportin kuvaus
- 2 Väestön määrä ARTTU2-tutkimuskunnissa vuosina 2005-2015
- 3 Väestörakenne ja sen muutos ARTTU2-tutkimuskunnissa vuosina 2005-2015
- 4 Huoltosuhteen kehitys ARTTU2-tutkimuskunnissa vuosina 2005-2040
- 5 Väestöennuste ARTTU2-tutkimuskunnissa
- 6 Johtopäätökset

Tässä raportissa tarkastellaan väestörakennetta ja väestönkehitystä 40 ARTTU2-tutkimuskunnissa. Väestön määrää ja kehitystä vuosina 2005-2015 kuvataan pattiä ikäkonstastioilla myös väestöennusteiden osatekijöiden ja asinkunnassa syntyneiden näkökulmista. Tarkasteltavana on myös ARTTU2-kuntien väestöennuste vuoteen 2035.

Väestörakennetta ja sen muutosta ARTTU2-kunnissa tarkastellaan ikärakenteen, ulkomaalaisten määrän, kielijakauman sekä koulutusasteen näkökulmista.

Väestönkehitystä kuvataan myös väestöllisen ja taloudellisen huoltosuhteen näkökulmista. Väestöllisen huoltosuhteen tarkastelu sisältää ajanjakson 2005-2015 lisäksi ennusteen vuoteen 2025. Taloudellista huoltosuhdetta tarkastellaan ajanjaksolla 2006-2014.

Tarkastelu perustuu tilastollisiin aineistoihin. Kaikkien esitettyjen tilastotietojen lähteenä on Tilastokeskus.

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Suomen Kuntaliitto
Tolonen laji 14, 00530 Helsinki
www.kunnat.net

Vestastaho: Kuntakehitys, demokraatia ja johtaminen -yksikkö
Yhteyshetdot: arttu2@kuntaliitto.fi
ISSN 2342-9682 (pdf) • Helsinki 2017

Uutta ARTTU2-ohjelmasta - julkaisu nro 2/2017: Väestörakenne ja -kehitys ARTTU2-tutkimuskunnissa

Osana
ARTTU2-kuntien
toimintaympäristöanalyysseja

Linkki raporttiin:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3327

Toimintaympäristöanalyysit:

Uutta ARTTU2-ohjelmasta

ARTTU2-TUTKIMUSOHJELMAN JULKAISUSARJA ■ NRO 3/2017

ARTTU2-kuntien sote-polkuja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon perustason organisoimallit ARTTU2-kunnissa

Anni Antila, Jarmo Asikainen ja Jussi Kukkonen, FCG Konsultointi Oy

RAPORTIN SISÄLTÖ

1. Uudistusten polku sote- ja kuntarakenteissa
2. Sosiaali- ja terveyspalveluiden organisaatio-rakenteiden muutokset kunnissa
3. Sosiaali- ja terveyspalveluiden organisaatio-rakenteet ja niiden muutokset ARTTU2-kunnissa vuosina 2007 - 2016
4. Sote- ja maakuntauudistusta ennakoivat organisaatiomuutokset ARTTU2-kunnissa
5. Muutokset ARTTU2-kuntien kuntarakenteissa vuosina 2007 - 2016
6. Johtopäätökset

Lähteet

Liitteet

Tässä raportissa tarkastellaan sekä yleisellä tasolla että erityisesti ARTTU2-tutkimuskunnissa vuosina 2007 - 2016 tapahtuneita muutoksia sosiaali- ja terveyspalveluiden organisoimallisuudessa. Tarkastelu keskittyy vertaamaan kunnan, vastuukuntamallin ja kuntayhtymän välillä tapahtuneita muutoksia. Muutoksia koskevat tiedot pohjautuvat Kuntaliiton keräämiin sote-tietoihin. Muutoksia pelataan vaihtokansallisiin uudistuksiin ja kuntarakenteissa tapahtuneisiin muutoksiin sekä luodaan katse tulevaisuuteen ja sote-uudistusta ennakoivien maakunnallisten kuntien sote-ratkaisuihin.

ARTTU2-kunnissa sosiaali- ja terveyspalveluiden organisoimallit ovat nykyisin hajautuneet suhteellisen tasaisesti kuntayhtymämuotoisiin, vastuukuntamallin ja kunnan järjestämisen väliin. Kun vielä vuonna 2007 selkeästi yleisempi oli kunnan järjestämät sote-palvelut. Muutos näkyy etenkin vastuukuntamallisen yhteistyön lisääntymisenä. Tästä huolimatta kuntakohtaiset polut vaihtelevat.

Osassa ARTTU2-kuntia uusimmat, joko sote-päätöksentekorakenteisiin tai hallinnolliseen organisoimallisiin vaikuttavia muutokset on tehty vuoden 2017 alussa. Viidessä tutkimuskunnassa on tehty sote-uudistusta ennakoiva päätös laajempien kuntayhtymien perustamisesta, mikäli seurauksena kuntayhtymien määrä ARTTU2-kuntien joukossa kasvaa. Elämäntapa- ja noudatettavia lausuntarakenteita muuttavia päätöksiä on tehty vielä vuonna 2016.

Kuntaliitto Kommunförbundet

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
www.kunnat.net

Vastuutaho: kuntakehitys, demokraatia ja johtaminen -yhteisö
Yhteystiedot: arttu2@kuntaliitto.fi
ISSN 2342-9682 (pdf) • Helsinki 2017

Uutta ARTTU2-ohjelmasta - julkaisu nro 3/2017: ARTTU2-kuntien sote-polkuja.

Osana ARTTU2-kuntien toimintaympäristöanalyyseja

Linkki raporttiin:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3328

Kunnat hyvinvoinnin edistäjinä (KUHE)

Kuntaliitto, Soile Paahtama ja Ville Nieminen
Tutkimustaho(t) auki

Kunnat hyvinvoinnin edistäjinä -verkostoprojekti 2017

KUHE-
verkostoprojekti

8-10/2017:
Kuntatyöpajat

10-11/2017:
Alueelliset tilaisuudet

12/2017:
Valtakunnallinen seminaari

ARTTU2

9-11/2017:
Työpajojen yhteenvedot (FCG)

10-11/2017:
Focus group -haastattelut
osana alueellisia tilaisuuksia

Verkosto-
projektin
julkaisu
12/2017-1/2018

Dokumentti-
analyysi
8-9/2017

REA-
puntari
9-10/2017

Syventävät
haastattelut
11/2017

KUHE –verkostoprojektin (2017-2019) tavoitteet:

- Taustoittaa ja kehittää tulevaisuuden kuntien hyvinvoinnin edistämistä ja luoda polkuja indikaattorikeskeisyydestä toimenpiteisiin
- Kehittää hyvinvointijohtamista kunnissa ja yhdyspinnoilla – ja edistää hyvinvoinnin edistämisen rakenteita ja toimintamalleja
- Kehittää yhdyspinnoilla toteutettavia hyvinvoinnin periaatteita ja niistä sopimisen mahdollisuuksia (mm. sopimusmallit yhteisöjen kanssa)
- Vahvistaa hyvinvointiennakointia projektikunnissa.

Verkostoprojektissa mukana:

- Kuntaliitto, STM, VM ja FCG
- Kiinnostuneita kuntia noin 30 kpl

Tutkimuskysymykset:

1. **Miten hyvinvoinnin edistäminen nähdään eri kunnissa?** - Minkälaista sisältöä kunnat näkevät hyvinvoinnin edistämisessä?
2. **Miten hyvinvoinnin edistäminen nähdään suhteessa kunnan muihin rooleihin?**
3. **Mitkä ovat kuntien hyvinvointijohtamisen rakenteet ja toimintatavat osana kunnan kokonaisjohtamista** mukaan lukien verkostot?

Tulevaisuuden sivistyskunta

ARTTU2 Sivistyskunta –osaprojektin tausta ja tarve

- Sosiaali- ja terveystalvelujen siirtyessä maakuntiin korostuu kuntien vastuu sivistyspalvelujen järjestämisestä ja hyvinvoinnin edistämisestä. Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kansalaisopistolpalvelut lisäävät kuntien elinvoimaa ja asukkaiden viihtyvyyttä.
- Projekti kytkeytyy Kuntaliiton Kunnat 2021 -ohjelmaan ja Sivistyskunta-projektiin. Lisäksi projekti tuottaa hyödyllistä tietoa OKM:n käynnistämään sivistyskuntatyöhön ja edistää näin osaltaan tutkimukseen perustuvaa kehittämistä.
- Projektia hyödynnetään myös Kuntaliiton seuraavassa Sivistyksen suunta -asiakirjan laadinnassa.

ARTTU2 Sivistyskunta -osaprojektin tavoitteet:

1. Tehdä näkyväksi sivistyspalvelujen nykytilaa **kuntalaisten ja päättäjien näkökulmasta** (mistä tilanteesta tulevaisuuden sivistyskuntaa lähdetään rakentamaan)
2. Arvioida lähtökohtia ja toimintaedellytyksiä **kunta- ja paikallistalouden näkökulmasta**, fokuksena erityisesti *lukiot*.
3. Avata suuntia ja näkymiä siitä **miten kunnat aikovat vastata sivistyskunnan haasteisiin** osana kunnan strategista ja verkostajohtamista sekä osallisuuden vahvistamista.
4. Arvioida **henkilöstövoimavarojen ja henkilöstöjohtamisen tilaa** sivistystoimen henkilöstön näkökulmasta (case-kuvaukset, esim. Vantaa?). Miten pyritään säilyttämään vetovoimainen työnantajapolitiikka?

Myös nämä tulossa

Uutta ARTTU2-ohjelmasta sarjassa

- ❖ **Kuntien poliittiset johtamis- ja päätöksentekojärjestelmät muutoksessa** (Jarkko Majava, Kuntaliitto)
- ❖ **Näkemyksiä ja kokemuksia kokeiluista ja kokeilukulttuurista** (AK, MPS, TP, Kuntaliitto)
- ❖ **Näkemyksiä ja kokemuksia digitalisaatiosta sekä kehittämisehdotuksia kuntapalvelujen digitalisointiin** (Marja Teljamo, Sipoon kunta)